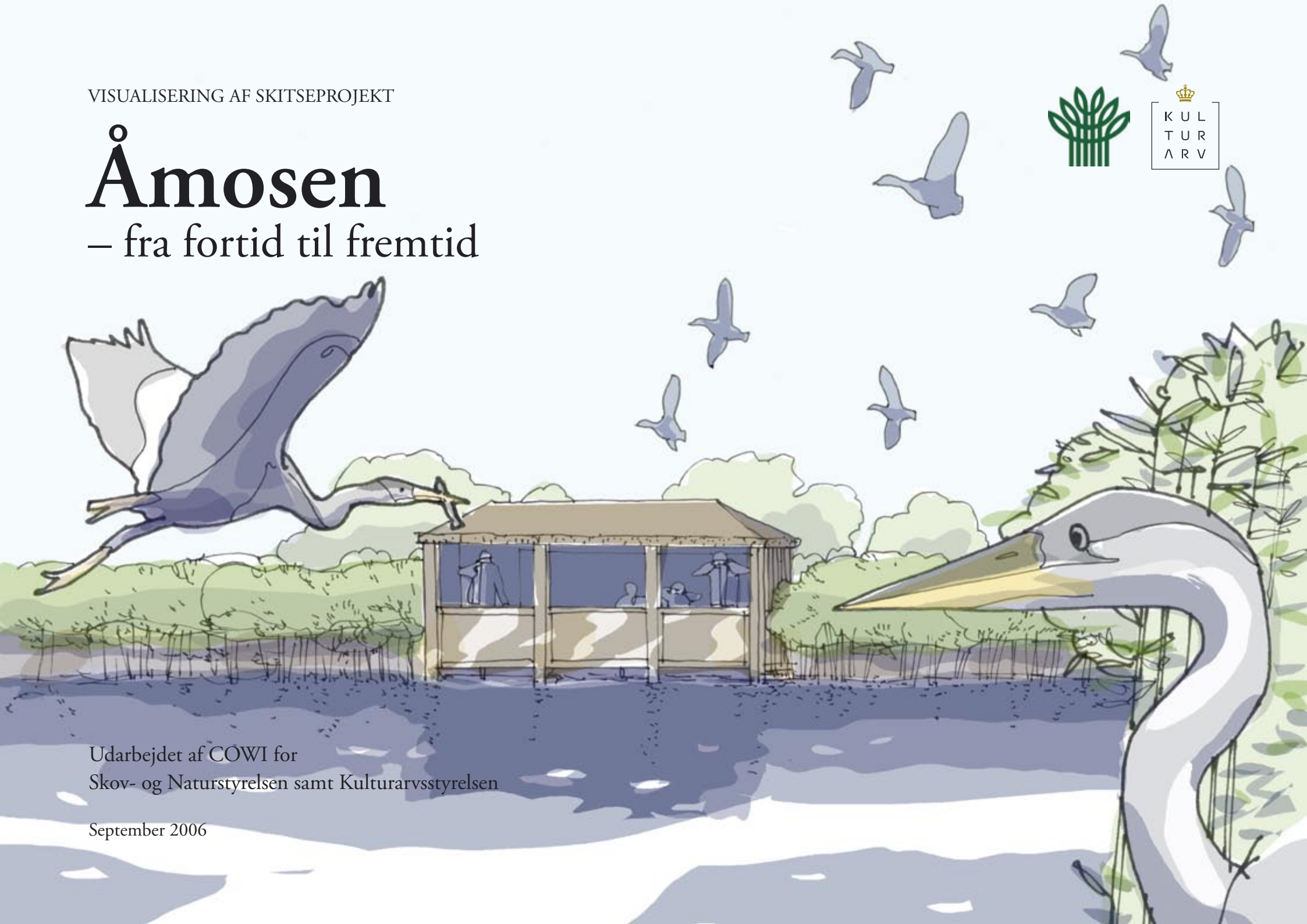

VISUALISERING AF SKITSEPROJEKT

Åmosen

– fra fortid til fremtid

Udarbejdet af COWI for
Skov- og Naturstyrelsen samt Kulturarvsstyrelsen

September 2006

Et åndehul for natur og mennesker

Midt mellem Kalundborg, Holbæk, Ringsted, Sorø og Slagelse ligger Åmosen. Åmosen var tidligere Sjællands største sammenhængende vådområde og en mosaik af lyngklædte højmoser, sumpe og åbent vand.

Omkring 1960 ønskede man at indvinde mere landbrugsjord, og derfor blev mosen afvandet effektivt. Afvandingen betød, at områdets specielle dyre- og planteliv næsten forsvandt. Der findes dog stadig lommer af oprindelig natur. Fra disse lommer vil dyr og planter kunne brede sig ud i området, hvis man skaber de rette betingelser og bringer vandet tilbage til mosen.

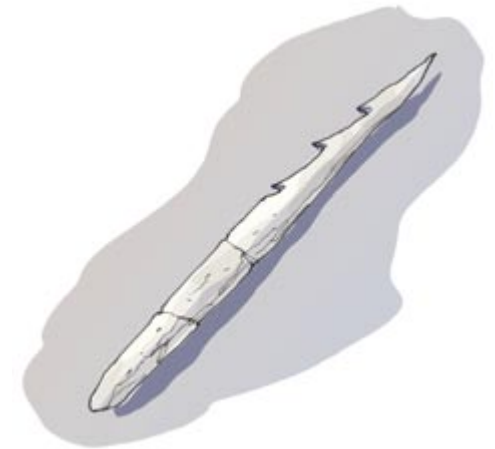
Gennem alle tider er mennesker kommet i Åmosen. I stenalderen tog vores forfædre her til om sommeren for at fiske og jage, for mosen bød på et rigt dyreliv.

Senere kom man her for at ofre til guderne. Sporene af oldtidens liv findes stadig i mosens tørv, men på grund af dræningen er de ved at rådne bort.

Hvis vandet føres tilbage i landskabet, får vi en spændende og varieret natur, og i jorden vil vores kulturarv ligge godt beskyttet for eftertiden. Åmosen kan blive et åndehul midt i en tæt befolklet landsdel - et enestående naturområde med plads til både uforstyrret natur, køer på græs, familier på søndagstur og skoleklasser på opdagelse i naturen.

Dette hæfte visualiserer forskellene mellem den nuværende tilstand og tre af de scenarier, som er beskrevet i skitseprojektet "Naturgenopretning i Åmosen" og udgivet af Skov- og Naturstyrelsen i august 2006.

Skov- og Naturstyrelsen og Kulturarvsstyrelsen

*Lystertand af ben, ca. 9.000 år gammel.
En lyster er et fiskeredskab, der består af et skaft med to eller flere tænder, som fisken spiddes imellem. I Åmosen er der fundet flere lystertænder fra stenalderen end i resten af Europa.*

Den nuværende situation

Det tørre scenarie

Det fugtige scenarie

Det våde scenarie

Bodal Mose

Åmosen rummer Nordvesteuropas rigeste og mest varierede kulturarv fra perioden 9.000-3.000 år før vores tidsregning. Men kulturarven ligger tæt ved overfladen og er sårbar over for pløjning. De mest værdifulde oldsager af træ, ben og hjortetak er også truet på anden vis. De kan nemlig kun bevares, hvis de ligger i vandmættet tørv. Det gør de sjældent i dag.

Hvis man skal bevare kulturarven i mosen, er det nødvendigt at stoppe den intensive jordbehandling og hæve vandstanden. Græsning og bjergning af hø er derimod ikke skadelig for kulturarven og vil give plads til et mangfoldigt plante- og dyreliv til glæde for jægere og andre naturinteresserede. Uanset valg af scenarie vil store dele af Åmosen altså fortsat kunne bruges til landbrug, blot med en ændret produktion.

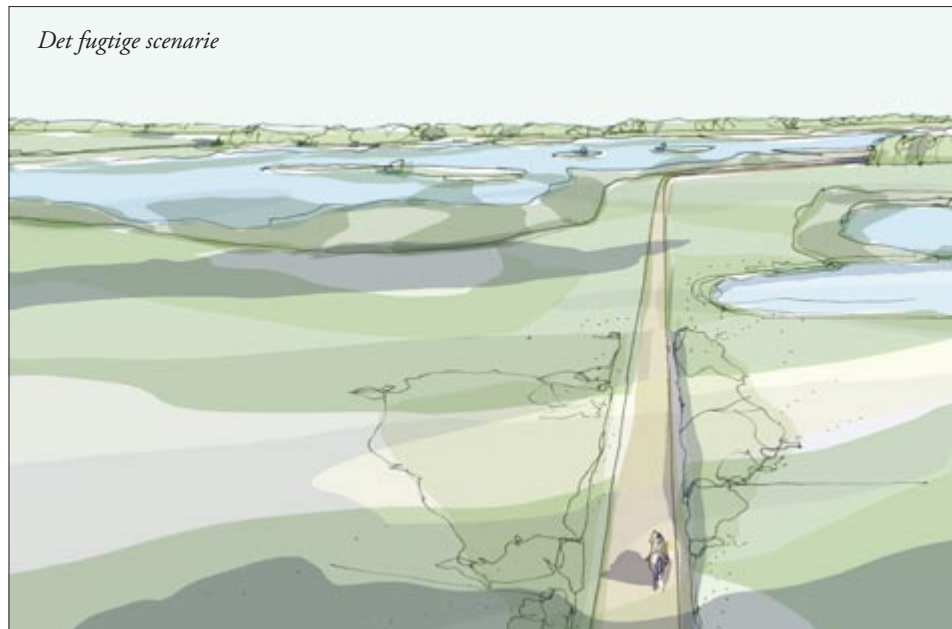
Den nuværende situation

Det tørre scenarie

Det fugtige scenarie

Det våde scenarie

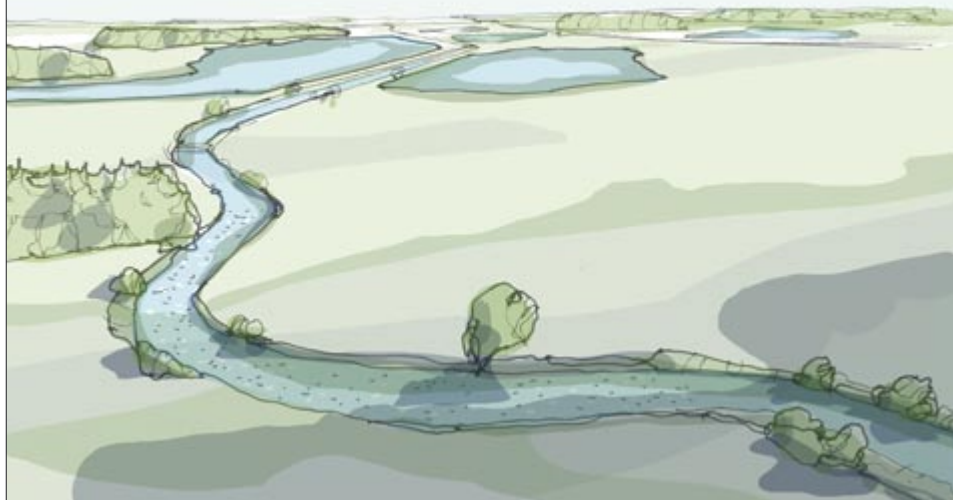
Kongemosen

En tegners bud på landskabet i Kongemosen. Vi ser dels den nuværende situation og dels tre forskellige scenarier, som beskriver hver sin grad af vandstandshævning. Et nyt landskab breder sig med masser af muligheder for at opleve naturen til fods, på cykel eller fra hesteryg.

Den nuværende situation

Det tørre scenarie

Det fugtige scenarie

Det våde scenarie

Åmose Å

En tegners bud på landskabet ved Åmose Å mellem Storelyng og Kongemose. Store dele af området vil blive plejet, så urter og blomster trives. Nogle steder vil der blive anlagt stier, fuglekikkerhuse og broer over åen til glæde for friluftsfolket. Andre områder af mosen vil være helt uforstyrrede, så selv de mest sky pattedyr og fugle kan yngle i fred.

Oplevelser i Åmosen

I en naturgenoprettet Åmose vil der være spændende natur oven på godt bevaret kulturarv. På et oplevelses- og besøgscenter ved mosens bred vil man kunne få indblik i områdets natur og kulturhistorie. Måske prøver man at lave sin egen flintekniv. Måske overnatter man på en genskabt stenalderboplads og oplever stilheden og stjernehimlen. Eller måske vælger man blot at tage et hvil efter gåturen og nyde en kop kaffe i cafeen. Oplevelsescentret vil også være udgangspunkt for udflugter, hvor kultur- og naturvejledere fortæller om mosens dyr, planter og historie.

Naturgenopretning kan gøre Åmosen til et godt udflugtsmål for turister og for familien Danmark. Et stort stykke natur midt i det ellers tæt bebyggede Østdanmark – og et sted, hvor der både er plads til det specielle dyre- og planteliv, til vores kulturarv og til mennesker.

Hjort og menneske – et af de ganske få billeder fra Nordeuropas stenalder. Tegningen er indridset i et 8-9.000 år gammelt redskab af hjortetak, som er fundet i Åmosen.

Udgiver: Skov- og Naturstyrelsen og Kulturarvsstyrelsen

Udarbejdet af: COWI A/S

Layout: COWI A/S

Illustrationer: Søren Amsnæs

Oplag: 2000 stk.

ISBN nr. 87-7279-733-9

Udgivelsesdato: 28. september 2006

COWI